

Postanowienie z dnia 7 stycznia 2009 r.

III UZP 2/08

Do składek na ubezpieczenie społeczne należnych i nieprzedawnionych do dnia 31 grudnia 2002 r. należy stosować art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Herbert Szurgacz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 stycznia 2009 r. sprawy z wniosku Ryszarda K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o składki ubezpieczeniowe, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 września 2008 r. [...]

„Czy zobowiązania do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r. i nieprzedawnione na tę datę ulegają przedawnieniu z upływem 5 lat czy też 10 lat, od dnia ich wymagalności?”

o d m ó w i ł podjęcia uchwały.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, postanowieniem z dnia 29 września 2008 r. przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości: „Czy zobowiązania do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r. i nieprzedawnione na tę datę ulegają przedawnieniu z upły-

wem 5 lat czy też 10 lat, od dnia ich wymagalności ?” Zagadnienie prawne powstało na tle następującego stanu faktycznego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R. decyzją z dnia 3 stycznia 2008 r. stwierdził, że wnioskodawca Ryszard K. posiada powstałe w 1999 r. zaległości w opłacaniu składek (wraz z odsetkami) na łączną kwotę 2.002,69 zł. W podstawie prawnej decyzji powołano: art. 83 ust. 1, art. 68 ust. 1 i art. 32 w związku z art. 46, art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), a także art. 8 pkt 1c i art. 26 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28 poz. 153 ze zm.), oraz art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. Nr 25 poz. 128 ze zm.) i art. 104 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99 poz. 1001).

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca, wnosząc o jej zmianę w całości, wskazał, że na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r. jego zobowiązanie do zapłaty składek wymagalnych przed dniem 1 stycznia 2003 r. wygasło, jako że upłynął już pięcioletni okres ich przedawnienia. Podkreślił przy tym, że stanowisko ZUS, zgodnie z którym do należności powstałych przed tą datą należy stosować wprowadzony z dniem 1 stycznia 2003 r. 10-cio letni okres przedawnienia narusza konstytucyjną zasadę *lex retro non agit*.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 6 czerwca 2008 r. oddalił odwołanie Ryszarda K. Sąd uznał, że zarzut przedawnienia jest nieuzasadniony i wskazał na treść art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 r. Sąd pierwszej instancji stanął na stanowisku, że przewidziany w tym przepisie dziesięcioletni okres przedawnienia ma zastosowanie do wszystkich należności, które nie przedawniły się przed dniem 1 stycznia 2003 r., a zatem dotyczy także należności wnioskodawcy obejmujących okres od marca 1999 r. do listopada 1999 r., które z dniem nowelizacji ustawy systemowej nie były jeszcze przedawnione.

W apelacji od tego wyroku wnioskodawca, zarzucając naruszenie Konstytucji (art. 2) i prawa materialnego, w szczególności art. 24 ust. 4 ustawy systemowej przez odmowę zastosowania tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r., wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żą-

dania odwołania. W uzasadnieniu powtórzył argumenty przedstawione w odwołaniu, w tym zwłaszcza zarzut naruszenie zasady *lex retro non agit*.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawcy, powziął istotną wątpliwość prawną, sprowadzającą się do pytania, czy zobowiązania do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r. i nieprzedawnione na tę datę ulegają przedawnieniu z upływem 5 lat czy też 10 lat, od dnia ich wymagalności? Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu swej decyzji podkreślił, że sformułowana w pytaniu wątpliwość prawna była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który konsekwentnie stoi na stanowisku, że do składek na ubezpieczenie społeczne należnych i nieprzedawnionych przed dniem 31 grudnia 2002 r. należy stosować przepis art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 r. Zauważył jednak, że w orzecznictwie sądów powszechnych nadal można odnotować rozbieżności w objętej pytaniem kwestii, co jest między innymi wynikiem utrwalonego od kilku lat, a odmiennego od prezentowanego przez Sąd Najwyższy, poglądu Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Z tego powodu Sąd Apelacyjny uznał, że w omawianej kwestii byłoby ze wszech miar uzasadnione powzięcie ponownej uchwały „choćby dla ewentualnego odstąpienia tutaj. Sądu od reprezentowanego dotąd poglądu przy odniesieniu się do - nie omawianych dotąd przez Sąd Najwyższy - a wskazanych poniżej przez Sąd argumentów.”

Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest możliwości wydłużania terminu przedawnienia zobowiązań z tytułu składek w okresie jego biegu. Uzasadniając swe stanowisko Sąd drugiej instancji nawiązał zarówno do opracowań piśmiennictwa jak i orzeczeń Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego dotyczących zasady *lex retro non agit*. Przeprowadził także analizę przepisów dotyczących przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne i zobowiązań podatkowych zwracając uwagę na gwarancje prawne ochrony interesu jednostki i zasady przyzwoitej legislacji, w tym należytego formułowania przepisów przejściowych. Sąd Apelacyjny podkreślił także, że problemy ZUS związane z egzekucją należności z tytułu składek nie mogą stanowić dostatecznego uzasadnienia dla zaaprobowania stanowiska o stosowaniu także w przypadku występującym w przedmiotowej sprawie dziesięcioletniego okresu przedawnienia. Sąd zauważył wprawdzie, że zasada nieretroakcji nie ma charakteru absolutnego i może doznawać pewnych ograniczeń, w szczególności wtedy, gdy jest to konieczne dla realizacji wartości konstytucyjnej ocenianej jako ważniejsza, tym

niemniej w jego ocenie w przedstawionej sprawie trudno taką konieczność stwierdzić. Nie stanowi jej przewidziane w art. 67 Konstytucji prawo do zabezpieczenia społecznego, bowiem płatnik składek podejmując ryzyko niepłacenia składek „czyni to w świadomości zagrażającej mu odpowiedzialności a także utraty określonych uprawnień z tego zabezpieczenia („chcącemu nie dzieje się krzywda”) a taka jego postawa nie wpływa na uprawnienia ubezpieczonych za których opłaca on składki”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie uzasadnił wystąpienie z omawianym pytaniem prawnym tym, że uzasadnienie stanowiska, które zajął Sąd Najwyższy nie jest przekonujące. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w uzasadnieniu pytania prawnego zaznaczył, że „nie chodzi mu o poddanie krytyce poglądu Sądu Najwyższego, ale o wyjaśnienie wątpliwości prawnych poprzez uzyskanie tak przekonujących kontrargumentów, które dozwoliłyby mu na zmianę zajmowanego dotąd stanowiska” (str. 6 uzasadnienia). W rzeczywistości jednak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie poddaje krytyce uzasadnienia wyżej wskazanych orzeczeń Sądu Najwyższego i czyni to, oględnie mówiąc, w wysoce niewłaściwej formie (por. w kontekście wywodów Sądu Najwyższego określenia „wydaje się nieporozumieniem”, „truizmem są zawarte tam stwierdzenia”, „zupelnym też nieporozumieniem”, „nie wiedzieć, dlaczego (...) powołuje się art. 42 ust. 1 Konstytucji”). Krytyka orzecznictwa Sądu Najwyższego została przy tym dokonana po przedstawieniu przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie swojego stanowiska w kwestii objętej pytaniem i jest to krytyka *cum ira*, a nie jak wymaga tego wszelka polemika *sine ira et studio*.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie właściwie nie dopuszcza możliwości przyjęcia i uzasadnienia innego stanowiska od tego, które sam reprezentuje, a mianowicie, że art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu ustalonym ustawą zmieniającą z dnia 18 grudnia 2002 r. może mieć zastosowanie tylko do należności składkowych, które stały się wymagalne po dniu 1 stycznia 2003 r., tj. po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie uważa, że takie stanowisko jest przesądzone przez zasadę niedziałania prawa wstecz (*lex retro non agit*) i brak wyraźnego przepisu przejściowego, który ustanawiałby stosowanie nowego przepisu o dłuższym okresie przedawnienia do należności składkowych, które powstały przed wejściem w życie tego przepisu, a w dniu wejścia w życie tego

przepisu jeszcze nie uległy przedawnieniu. Powyższa argumentacja została przedstawiona w piśmiennictwie prawniczym (por. np. M. Łabanowski, J. Wantoch-Rekowski: Tryb dochodzenia i przedawnienie składek na ubezpieczenia społeczne, *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* 2005 nr 10, s. 28) i została powtórzona zarówno w skargach kasacyjnych, jak i w pytaniach prawnych, w wyniku których zostały wydane przedmiotowe orzeczenia Sądu Najwyższego. Nie można zatem uznać, że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w uzasadnieniu pytania prawnego przedstawił jakieś nowe argumenty, które stanowiłyby uzasadnioną podstawę do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy zagadnienia przedstawionego w pytaniu prawnym i ewentualnej zmiany stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w omawianych orzeczeniach.

Trzeba też wskazać, że uzasadnienie stanowiska Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, iż art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu ustalonym ustawą zmieniającą z dnia 18 grudnia 2002 r. może mieć zastosowanie tylko do należności składowych, które stały się wymagalne po dniu 1 stycznia 2003 r., tj. po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej, jest dość powierzchowne i nie wyjaśnia ani treści zasady niedziałania prawa wstecz, ani nie uwzględnia problematyki ustalania podstawowych zasad rozstrzygnięcia międzyczasowej kolizji między dawnymi a nowymi przepisami w braku przepisów przechodnich nowej ustawy. Uzasadnienie powyższego stanowiska opiera się na stwierdzeniu, że „skoro ustawodawca w ustawie systemowej nie uregulował kwestii intertemporalnych dotyczących przedawnienia należności z tytułu składek, to znajduje zastosowanie art. 3 k.c., zgodnie z którym ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu” (zob. M. Łabanowski, J. Wantoch-Rekowski: Tryb dochodzenia i przedawnienie składek na ubezpieczenia społeczne, *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* 2005 nr 10, s. 28).

Sąd Apelacyjny przyjął, że stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w przywołanych wyrokach i uchwałach jest sprzeczne z zasadą *lex retro non agit*, proklamowaną przez Trybunał Konstytucyjny jako zasada ustrojowa, wynikająca z art. 1 Konstytucji. Powołał się przy tym na kilka zaledwie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, w których jest mowa o zakazie retroakcji. Tymczasem orzecznictwo to jest znacznie bogatsze, a co więcej, w orzecznictwie tym pojęcie zasady niedziałania prawa wstecz jest rozumiane niejednolicie, różnie też określone są granice działania tej zasady. Nie wchodząc bliżej w te kwestie istotniejsze jest zwrócenie uwagi na

znane w teorii i dostrzegane w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego rozróżnienie między retroakcją a retrospektywnością (bezpośrednie działanie ustawy nowej, por. orzeczenie K 9/95, ale także K 5/86, K 7/90). Trybunał Konstytucyjny stwierdził w nich, że warunkiem stwierdzenia retroaktywności przepisu(ów) jest ustalenie, że mogą one mieć zastosowanie do zdarzenia nie tylko powstałego, ale i ustalego przed nabraniem przez te przepisy mocy obowiązującej. W myśl tego stanowiska gdyby nowe przepisy dotyczące przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne stanowiły, że nowy dziesięcioletni okres przedawnienia w życie stosuje się również do zaległości składkowych przedawnionych w dniu wejścia ustawy wprowadzającej termin dziesięcioletni, byłoby to działanie prawa wstecz. Sporna regulacja nie ma jednak takiego charakteru. Również krytykowane przez Sąd Apelacyjny orzeczenia Sądu Najwyższego wyraźnie stwierdzają, że nowy dziesięcioletni termin przedawnienia nie obejmuje zaległości składkowych już przedawnionych w dniu wejścia w życie nowej regulacji terminu przedawnienia. Przepisy, które weszły w życie 1 stycznia 2003 r. mają zastosowanie do zaistniałego uprzednio lecz nadal trwającego zdarzenia w postaci niewykonania obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela dokonane w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego rozróżnienie między retroaktywnością a retrospektywnością i wyraża pogląd, że nowelizacja art. 24 ust 1 ustawy systemowej stanowi przykład regulacji przewidującej bezpośrednie działanie ustawy nowej, nie ma natomiast charakteru działania prawa wstecz (retroakcji). Tym samym regulacja ta nie może być podważana poprzez odwoływanie się do rygorów zasady niedziałania prawa wstecz. Za prezentowanym stanowiskiem przemawiają dalsze argumenty.

Regulacja prawa ubezpieczenia społecznego ma charakter regulacji administracyjnoprawnej. Nie przeczy temu okoliczność, iż w nielicznych wypadkach przepisy ubezpieczeniowe odsyłają do prawa cywilnego (np. w odniesieniu do zwrotu świadczeń nienależnie pobranych - art. 84 ustawy systemowej). Tym niemniej, ponieważ prawo administracyjne nie zawiera przepisów dotyczących retroakcji, wedle niektórych teoretycznych ujęć (M. Kłoda: *Prawo międzyczasowe prywatne. Podstawowe zasady*, Warszawa 2007, T. Pietrzykowski: *Wsteczne działanie prawa i jego zakaz*, Kraków 2004) należy przyjąć również w tej dziedzinie prawa obowiązywanie ogólnej zasady nieretroakcji wyrażonej w art. 3 k.c. Według tego przepisu ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że wynika to z jej brzmienia lub celu. W doktrynie wyraż-

nie podkreśla się, że zasada niedziałania prawa wstecz zawiera w sobie negatywne rozstrzygnięcie konfliktu międzyczasowego, wykluczając rozstrzygnięcie tego konfliktu przez przyjęcie działania wstecz nowej ustawy. Natomiast ta zasada nie przesądza w żadnym kierunku rozstrzygnięcia zagadnienia, czy do oceny skutków prawnych związanych ze stosunkiem prawnym powstałym pod rządami dawnej ustawy, ale realizujących się pod rządami nowej ustawy, należy stosować dawną ustawę, czy też nową ustawę. Możliwe są tutaj dwa rozwiązania: a) od chwili wejścia w życie nowej ustawy należy do tych skutków stosować ustawę nową (zasada bezpośredniego działania nowej ustawy), b) mimo wejścia w życie nowej ustawy należy stosować dawną ustawę (zasada dalszego działania dawnej ustawy).

Sąd Najwyższy w orzeczeniach dotyczących analizowanego zagadnienia w wyroku z dnia 12 lipca 2007 r., I UK 37/07 (OSNP 2008 nr 17-18, poz. 266), w wyroku z dnia 12 listopada 2007 r., I UK 147/07 (niepublikowany), w uchwale z dnia 2 lipca 2008 r., II UZP 5/08 (OSNP 2009 nr 1-2, poz. 17) i w uchwale z dnia 8 lipca 2008 r., I UZP 4/08 (OSNP 2009 nr 1-2, poz. 19), przyjął istnienie zasady, która nakazuje rozwiązywać istniejącą kolizję międzyczasową ustaw na rzecz bezpośredniego stosowania nowej ustawy do oceny skutków prawnych zdarzenia prawnego, które nastąpiło przed chwilą jej wejścia w życie, ale jego skutki prawne realizują się po jej wejściu w życie. Sąd Najwyższy nie podał jednak podstawy prawnej, z której wywodzi istnienie takiej reguły kolizyjnej. W uchwałach z dnia 2 lipca 2008 r., II UZP 5/08, i z dnia 8 lipca 2008 r., I UZP 4/08, Sąd Najwyższy wyraźnie powiedział, że taka reguła istnieje, a na potwierdzenie jej istnienia powołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2003 r., P 31/02 (OTK-A 2003 nr 6, poz. 58), w którym również nie została wskazana podstawa prawna jej istnienia. W doktrynie prawa międzyczasowego prywatnego nie tylko nie wskazuje się na istnienie ogólnej reguły kolizyjnej bezpośredniego działania ustawy nowej, ale - jak była o tym wyżej mowa - wskazuje się, że taka reguła nie istnieje. Na marginesie należy zaznaczyć, że gdyby taka reguła została ustanowiona, to jej zastosowanie przynosiłoby pożądane skutki w pewnych sytuacjach, a w pewnych sytuacjach przynosiłoby skutki wysoce niepożądane. Jeżeli ustawodawca nie zamieściłby w konkretnej ustawie przepisów przejściowych odstępujących od tej zasady, mogłoby dochodzić do oczywiście niezasadnego rozwiązania kolizji międzyczasowej.

W sytuacji, gdy nowa ustawa nie zawiera przepisów przejściowych (lub są one niepełne i nie rozwiązują wszystkich sytuacji) w doktrynie i orzecznictwie przyjmuje

się, że do rozstrzygnięcia konfliktów należy stosować w drodze analogii przepisy wprowadzające podstawowe akty prawa prywatnego i z nich wywodzić podstawowe zasady kolizyjne (zob.: M. Kłoda, jw., s. 222 i nast. oraz powołane tam piśmiennictwo i orzecznictwo).

Zasady międzyczasowe dotyczące terminów ustawowych zawarte są przede wszystkim w art. XXV ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94), który dotyczy terminów przedawnienia roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie Kodeksu cywilnego, a zgodnie z dotychczasowymi przepisami w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych. Przepis artykułu XXXVI p.w.k.c. przewiduje odpowiednie stosowanie przepisów art. XXXV p.w.k.c. do terminów ustawowych, które nie są terminami przedawnienia. Wskazane przepisy p.w.k.c. są wzorowane na art. XLIII i art. XLIV rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1933 r. - Przepisy wprowadzające kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 599) oraz na art. XIX i art. XX ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. - Przepisy wprowadzające przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 34, poz. 312). Podobną treść ma art. 621 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych, a poprzednio miał art. LIV rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. - Przepisy wprowadzające kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 503). Podobną treść ma także art. XXII § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz.U. Nr 24, poz. 142). Podkreśla się, że zasady prawa międzyczasowego dotyczące terminów ustawowych mają charakter zasad podstawowych, gdyż odnoszą się do wielu dziedzin prawa prywatnego międzyczasowego są wywodzone z przepisów międzyczasowych dotyczących wielu takich dziedzin (por. M. Kłoda, jw., s. 128).

Zgodnie z art. XXXV p.w.k.c. do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie Kodeksu cywilnego, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu nieprzedawnionych, stosuje się przepisy ustawy nowej o przedawnieniu z wyjątkami zawartymi w punkcie 1 i w punkcie 2 tego przepisu. Reguły wynikające z art. XXXV p.w.k.c. mają zastosowanie, zgodnie z art. XXXVI p.w.k.c., do terminów ustawowych, które nie są terminami przedawnienia. Podstawowa zasada prawa międzyczasowego prywatnego, gdy chodzi o wydłużenie terminu ustawowego przez nową ustawę, wywieziona z powołanych wcześniej przepisów, jest taka, że jeżeli według nowej ustawy termin ustawy jest dłuższy niż na podstawie dawnej ustawy, do terminu ustawowego, który rozpoczął bieg przed wejściem w życie nowej ustawy, ale przed wej-

ściem w życie nowej ustawy jeszcze nie upłynął, należy stosować przepisy nowej ustawy o długości terminu. Oczywiście należy uwzględnić bieg takiego terminu na podstawie dawnej ustawy.

W uzupełnieniu należy zaznaczyć, że ustawodawca niedawno wydłużył z pięciu do dziesięciu lat okres przedawnienia roszczenia o zwrot przez instytucję ubezpieczeniową nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, nadając ustawą z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 67, poz. 411) nowe brzmienie art. 24 ust. 7 w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, ze zm.) i art. 41b ust. 11 w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291). Okres przedawnienia roszczenia o zwrot przez instytucję ubezpieczeniową nadpłaconej lub nienależycie opłaconej składki został w ten sposób wyrównany z okresem przedawnienia roszczenia instytucji ubezpieczeniowej o zapłatę należnych składek. Zgodnie z zawartymi w ustawie zmieniającej przepisami przejściowymi wskazane wyżej przepisy w brzmieniu nadanym tą ustawą mają zastosowanie do składek nienależnie opłaconych w okresie przed dniem wejścia w życie tej ustawy, jeżeli dochodzenie ich zwrotu nie uległo jeszcze przedawnieniu na podstawie dotychczasowych przepisów. Ustawodawca zastosował więc w tym wypadku taką zasadę kolizyjną, jaka została wyżej wywiedziona dla wydłużenia okresu przedawnienia roszczeń instytucji ubezpieczeniowej o zapłatę należnych składek. Okoliczność ta stanowi dodatkowy argument wynikający z wykładni systemowej wspierający zaprezentowane stanowisko.

W tych warunkach należy uznać, że ustalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, iż do składek na ubezpieczenia społeczne należnych i nieprzedawnionych przed dniem 31 grudnia 2002 r. należy stosować przepis art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74) w brzmieniu ustalonym ustawą zmieniającą z dnia 18 grudnia 2002 r., jest prawidłowe, co uzasadnia odmowę udzielenia odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne.

=====